

Arbetsgruppens utkast till bedömningspromemoria om alternativ för precisering av lagstiftningen om data retention

Inledning

I 157 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation föreskrivs det om en skyldighet för särskilt utsedda teleföretag att lagra förmedlingsuppgifter om elektronisk kommunikation. Förmedlingsuppgifter om kommunikation är uppgifter som lagras hos teleoperatören om förmedling av kommunikation, till exempel i fråga om mobiltelefonsamtal uppgifter såsom telefonnummer, abonnentens namn samt tid och plats för kommunikationen. Teleoperatörerna behöver behandla förmedlingsuppgifter om kommunikation till exempel för att genomföra tjänsten och fakturera för den. Behandling av uppgifterna är tillåten endast i den omfattning som föreskrivs i lag.

Enligt Europeiska unionens domstols avgörandep Praxis innebär lagring och användning av förmedlingsuppgifter om elektronisk kommunikation för myndighetsbehov en betydande begränsning av skyddet för privatlivet och skyddet för personuppgifter. Lagringsskyldighet är dock nödvändigt för förundersöknings- och underrättelsemyndigheterna till exempel för att utreda flera brott, åtalspröva brott och trygga den nationella säkerheten. Lagringen av uppgifterna uppfyller alltså ett godtagbart mål av allmänt intresse som i sista hand återgår till statens skyldighet att trygga rätten till liv. Utöver ett godtagbart mål ska det säkerställas att begränsningar i de grundläggande fri- och rättigheterna görs på ett sätt som kan anses vara godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna överlag.

Bakgrund

Behovet att precisera den nationella lagstiftningen följer av EU-domstolens praxis. EU-domstolen har under de senaste åren meddelat flera förhandsavgöranden. Enligt EU-domstolens rättspraxis bör skyldigheten att lagra uppgifter basera sig på objektiva och icke-diskriminerande kriterier, och i regel har en allmän och odifferentierad lagringsskyldighet i syfte att bekämpa brottslighet enligt EU-domstolen stridit mot unionsrätten. Av denna anledning har flera EU-medlemsländer varit tvungna att ändra sin lagstiftning.

Förenlighet av den nationella lagstiftningen om lagringsskyldighet för myndighetsbehov med unionsrätten har bedömts i utredningen 2017, i bedömningspromemorian 2021 och i en fortsatt utredning 2023. I sin nyare rättspraxis har domstolen delvis förklarat och preciserat sina tidigare avgöranden. Utifrån dessa senaste avgöranden dras slutsatsen i den fortsatta utredningen från 2023 att Finlands nationella lagringsskyldighet kan anses vara allmän och odifferentierad och således strida mot unionsrätten. Den nationella lagstiftningen behöver

alltså preciseras för att säkerställa myndigheternas berättigade tillgång till förmedlingsuppgifter om elektronisk kommunikation på ett sätt som respekterar de grundläggande fri- och rättigheterna också i framtiden. Utöver EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och EU-domstolens rättspraxis i fråga om den ska också de villkor som grundlagen ställer och de begränsningar som Europadomstolens rättspraxis ställer beaktas.

Målsättningar

Kommunikationsministeriet tillsatte den 26 oktober 2023 en arbetsgrupp som ska stödja preciseringen av lagstiftningen om lagringsskyldighet i fråga om elektronisk kommunikation. Syftet med arbetsgruppens arbete är att göra en utredning där man bedömer olika alternativ för hur den nationella lagstiftningen om lagring av förmedlingsuppgifter och myndigheternas tillgång till dem ska ordnas för att lagstiftningen ska vara förenlig med Finlands grundlag och EU-domstolens rättspraxis, vara begränsad till vad som är nödvändigt med tanke på integritetsskyddet och samtidigt garanterar myndigheterna berättigad och proportionerlig tillgång till uppgifterna för att säkerställa en effektiv brottsbekämpning. De alternativ för organiseringen av lagringsskyldigheten som granskas i bedömningspromemorian ska utredas närmare genom att ett utkast till regeringsproposition bereds.

Syftet med remissbehandlingen är att samla in intressentgruppernas synpunkter och ytterligare information för att komplettera utkastet till bedömningspromemoria. Dessutom är syftet att producera information till stöd för den lagberedning som inleds efter att bedömningspromemorian färdigställts och i synnerhet för bedömningen av konsekvenserna av lagstiftningsändringarna.

Svarsanvisningar för mottagare

Vi ber er lämna ert utlåtande genom att besvara den begäran om utlåtande som publicerats i tjänsten. Även aktörer som inte nämns särskilt i sändlistan kan lämna ett utlåtande. Utlåtandet behöver inte sändas separat per e-post eller post till ministeriets registratorskontor.

För att kunna ge ett utlåtande ska uppgiftslämnaren registrera sig och logga in i tjänsten. Närmare anvisningar om användningen av tjänsten finns på sidan [anvisningar > anvisningar](#). Stöd för ibruktagandet av tjänsten kan begäras på adressen lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Utlåtandet kan också ges per e-post genom att sända det till kommunikationsministeriets registratorskontor. (kirjaamo.lvm@gov.fi). I de utlåtanden som sänds per e-post ber vi er använda diarienumret VN/25156/2023 som referens.

VAHVA-ministerierna ombeds sända sitt utlåtande till VAHVA för ärende VN/25156/2023.

Alla utlåtanden som lämnas in är offentliga och publiceras i tjänsten lausuntopalvelu.fi och i projektportalen.

Tidtabell

Vi ber er sända ert utlåtande senast den 28 mars 2024.

Beredare

Ytterligare upplysningar ges av

Överinspektör Pauliina Penttilä
puh. +358 295 34 2221, fornamn.efternamn@gov.fi

Länkar:

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM040:00/2023> - Valtioneuvoston Hankeikkuna: esitys sähköisen viestinnän eräiden välitystietojen säilytysvelvollisuutta viranomaistarpeita varten koskevan lainsäädännön täsmentämiseksi

<https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=LVM040:00/2023> - Hankeikkuna: förslag till precisering av lagstiftningen om skyldighet att lagra vissa förmedlingsuppgifter inom elektronisk kommunikation för myndigheternas behov

https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/8f65a836-816c-4b06-be69-ea99bcac1ffa/929d10a4-8848-4e8e-ac87-a7fda8409a54/MUISTIO_20230911103847.PDF - Jatkoselvitys (2023) Unionin oikeuskäytännön aiheuttamista muutostarpeista Suomen kansalliseen lainsäädäntöön sähköisen viestinnän välitystietojen säilyttämisvelvollisuudesta ja viranomaiskäytöstä

Bilagor:

[Data retention -arviomuistioluonnos.pdf](#)

[Sammandrag av utkastet till Data Retention bedömningspromemoria.pdf](#)

Sändlista:

Cinia
CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
Digi- ja väestötietovirasto
Digita Oy
DNA Oyj
Eduskunnan oikeusasiamies
EK
Electronic Frontier Finland ry
Elisa Oyj
Ficix Ry
Ficom
Ficom
Finnet-liitto ry
FISC ry
F-Secure Oyj

Helsingin yliopisto
Jyväskylän yliopisto
Keskusrikospoliisi
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kuluttajaliitto ry
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Maahanmuuttovirasto
Nixu Oyj
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Pääesikunta
Rajavartiolaitos
Sisäministeriö
Suojelupoliisi
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen Internet-yhdistys ry
Suomen Yrittäjät
Syyttäjälaitos
Teknologiateollisuus ry
Telia Finland OYJ
Tiedusteluvalvontavaltuutetun toimisto
TIEKE
Tieto- ja viestintätekniiikan ammattilaiset TIVIA ry
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Ålands Telekommunikation Ab

Utlåtande av remissinstansen

Allmänna kommentarer om bedömningspromemorian

Effektivitet och genomförbarhet av de presenterade genomförandalternativens för lagringsskyldighet

Hur bedömer ni effektiviteten och genomförbarheten hos de lagringsåtgärder som presenteras i bedömningspromemorian?

Har vissa aspekter behandlats bristfälligt i bedömningspromemorian?

Saknas i utkastet till bedömningspromemoria någon lagringsåtgärd som förutsätter bedömning eller något eventuellt riktningsskriterium?

Allmänna frågor vid bedömningen av lagringsskyldigheten

Kommentarer om definitionen av teleföretag/definitionen av lagringsskyldigt företag

Kommentarer om definitionerna av de uppgiftskategorier som ska lagras

Kommentarer om definitionerna av de servicekategorier som ska lagras

Konsekvenserna av de presenterade genomförandalternativen

Vilka konsekvenser bedömer ni att de presenterade genomförandalternativen kommer att ha för myndigheterna?

Vilka konsekvenser bedömer ni att de presenterade genomförandalternativen har för företagen? Vilka systemändringar bedömer ni att de olika genomförandalternativen leder till? Uppskattar ni att de föreslagna genomförandalternativen medför andra kostnader än de som föranleds av reformen av systemen?

Om ersättning för kostnader (299 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation)

Hur beskriver ni förändringarna i omvärlden och de kumulativa konsekvenserna av förpliktelse jämfört med tidpunkten för beredningen av de gällande bestämmelserna? I möjligaste mån ber vi er beskriva t.ex. den relativa förändringen i antalet begäranden om information under de föregående 10 åren.

Behovet av reglering på EU-nivå

Bör bestämmelserna om skyldigheten att lagra förmedlingsuppgifter harmoniseras på EU-nivå?

Övriga kommentarer

Töyrylä-Posio Sonja
Liikenne- ja viestintäministeriö

Penttilä Pauliina
Liikenne- ja viestintäministeriö